

RUDAR

••• Glasilo slovenskih rudarjev •••

Izhaja trikrat na mesec in sicer vsak prvi, drugi in četrti četrtek v mesecu, z datumom naslednjega dne. Naročnina znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni in za četrt leta 1 krono. Posamezne številke po 10 vinarjev. Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati po dogovoru. Uredništvo in upravn. je v Trbovljah na Štajerskem.

Triindvajseti kongres rudarjev.

V lepi dvorani koncertne dvorane v Amsterdamu, metropole Holandije, se je otvoril 8. julija dopoldne 23. mednarodni rudarski kongres. Triindevetdeset delegatov je zastopalo vse dežele, kjer je moderno rudarsko gibanje: 67 delegatov iz Angleške, 8 iz Francoske, 6 iz Nemčije, 2 iz Holandske, 3 iz Amerike 7 iz Belgije. Avstrija se udeležuje kongresa samo vsako drugo leto, zato letos ni zastopana.

Svetovni parlament jamskih proletarcev se je otvoril v znamenju žalovanja; pred nekaj dnevi je namreč izdihnil tovariš Edwards, voditelj angleškega rudarskega gibanja. Zastopniki vseh narodov so izrekli svoje sožalje nad smrtjo vrlega sobojevnika.

V imenu belgijske socialno demokratične stranke je pozdravil kongres sodrug dr. **Vandervelden**, ki je ožigosal stavkokaško početje holandskih krščanskih socialcev.

Kongres sta pozdravila še sodruga **Vliegen** in **Qudegeest**; prvi v imenu holandskih delav., drugi v imenu holandske strokovne komisije.

Potem je povzel besedo predsednik kongresa za tisti dan, tovariš **Smillie**, in govoril dolg govor. Spominjal se je smrti tovariša Edwardsa. Pozdravil je kongres v imenu mednarodnega rudarskega odbora. Ozrl se je na

svetovno rudarsko gibanje

letošnje spomladi na Angleškem, v Belgiji, Nemčiji, Avstriji in Ameriki ter povdaril, kako so ta gibanja vnovič dokazala važnost mednarodne rudarske organizacije. Opozarjal je zlasti na priborjene uspehe, zlasti na minimalni zakon angleških rudarjev. Govornik upa, da si tudi rudarji drugih dežel kmalu pribore minimalno mezdo. Omenja važnost

svetovnega miru

in opozarja, da je delavstvo tudi poklicano preprečiti vojne med posamičnimi narodi. Gospodujoči razredi smatrajo vojne za svoj dobiček, zategadelj uganjajo vojno hujskanje, čemur pa se mora delavstvo najodločneje postaviti po robu.

V imenu nemških rudarjev govori tovariš **Sachse**, ki je predvsem ožigosal izdajalsko početje krščanskih socialnih stavkokazov ob zadnji rudarski stavki. Izjavlja, da morajo podpirati rudarji vsa teženja, ki so naperjena proti vojni.

Govorili so še: **Lamendin** za Francoze, **Gomer** za Amerikance, **Dejardin** za Belgijce. Vsi govorniki so zlasti povdarjali potrebo odločnega boja proti militarizmu.

Ko so bile volitve v različne komisije pri kraju, je prišel v razpravo dnevni red. Tovariš **Elfers** (Holandija) je utemeljeval naslednjo resolucijo:

1. Delavski nadzorniki. Kongres je mnenja, da bodo poskrbeli za kar največjo varnost v jamah samo od delavcev izvoljeni in od države plačani jamski nadzorniki. Ti morajo imeti pravico, da nadzorujejo jamo, kolikorkrat hočejo sami ali zihtevajo delavci. — Holandska.

Debata o resoluciji je bila jako živahna; trajala je do 5. popoldne, nakar so se posvetovanja prekinila.

Torek.

Predseduje **Elfers** (Holandija).

Nadaljuje se debata o resoluciji **Elfersa**. Vsi govorniki soglašajo s predloženo resolucijo, ki se sprejme **soglasno**.

Nato pridejo v razpravo naslednje resolucije:

2. Podržavljenje rudnikov. Kongres naj razpravi o vprašanju, da prevzame rudnike država in jih izkorišča v interesu skupnosti. — Belgija.

2. a Kongres je mnenja, da se mora vsa dežela vsi rudniki in vse železnice v interesu industrije različnih dežel poddržaviti. — Velika Britanija.

2. b Rudniške koncesije se ne smejo zasebnikom podeljevati. Splošna korist zahteva, da se obratujejo rudniki v korist splošnosti in da se interesi delavcev, nenadomestnih producentov, resno ščitijo. — Francoska.

Sledila je debata, v teku katere je tovariš **Hue** v imenu nemških rudarjev nastopil proti angleški resoluciji, v kolikor govori o »interesu industrije«, kar je povsem nejasno.

Angleška delegacija je nato spremenila v tem oziru svojo resolucijo in nadomestila besedilo »v interesu industrije« z besedilom: »v interesu skupnosti«.

Nato so se sprejele vsi tri resolucije.

Lekarniško vprašanje v Trbovljah.

Na drugem mestu objavljamo zapisnik zadnje seje predstojništva bratovske skladnice v Trbovljah, ki se je pečala z vprašanjem javne lekarne v tem kraju. To vprašanje, ki je staro že kakih dve leti, je za kraj kakor so Trbovlje, ki imajo približno štirinajsttisoč prebivalcev, gotovo zelo važno.

Ne oziraje se na ostalo prebivalstvo, ki stanuje precej raztreseno, je vprašanje javne lekarne za rudarje, ki stanujejo bolj kompaktno, največje važnosti. Kajti to, kar se sedaj uganja v Trbovljah z zdravili, se da primerjati prav primerno s »kurjušarijo« starih časov. V rudniški bolnišnici na primer ima vsak zdravnik svojo lekarno, vrhu tega ima bratovska skladnica tudi svojo lekarno v tej bolnišnici, skupaj se nahajajo samo v rudniški bolnišnici kar tri lekarne. S tem pa še ni opravljeno, tudi privatni zdravniki in rudniški zdravnik v Hrastniku ima vsak svojo lekarno. Kako pa te hišne lekarne vse skupaj izgledajo, si vsakdo lahko misli. K temu še pride, da na primer v rudniški bolnišnici dajejo in ravnaajo z zdravili ljudje, ki tozadevno sploh nimajo nobenega upanja, dolgih ovinkov ne delajo z oddajo zdravil, teh par vrst, ki jih imajo, napravijo kar za več časa, kar v »furet«, kakor pravijo naši ljudje. Ako izprevidi bolnik, da mu »medicine« iz rudniške bolnišnice pomagajo kakor žegen sv. Blaža, ki nič ne koristi in nič ne škoduje, in gre tedaj na svoje stroške k drugemu zdravniku, ki mu predpiše potrebna zdravila, tedaj si jih mora naročiti v Celju ali v Ljubljani, ker se v rudniški bolnišnici s potrebnimi zdravili nihče ne beli preveč glave. Razume se, da mora v takem slučaju bolnik naročna zdravila plačati sam iz svojega itak skromnega zaslužka.

Da je tem razmeram treba napraviti konec in da je za Trbovlje potrebna poštna javna lekarna, v kateri se za denar dobe zdravila, ki so zares zdravila, o tem ne bo nobeden razumen človek dvomil.

Kaj dela torej take težkoče, da javne lekarne v Trbovljah še vedno ni?

To vprašanje je treba nekoliko preiskati.

Proti ustanovitvi so v prvi vrsti vsi v poštev prihajajoči zdravniki in sicer vsi rudniški in drugi. Zakaj? Ker imajo vsi svoje hišne lekarne in jim te precej neso, kajti ako bi jim nič ne nesle, tedaj bi ne imeli vzroka braniti se proti vpeljavi javne lekarne.

Občinski odbor, ki se je tudi v eni svoji seji pečal s tem vprašanjem je predlog po zahtevi javne lekarne odklonil z utemeljevanjem, da bi javna lekarna škodovala občinskemu zdravniku. Zakaj nasprotujejo rudniški zdravniki, tega se sicer naravnost ne pove, pa vsaj tega tudi treba ni, ker itak vsak otrok v Trbovljah ve, da je vzrok isti.

Omeniti moramo, da so na dotični seji občinskega odbora zastopali zahtevo po javni lekarni edinole socialno demokratični odborniki in pa župan, ki je pokazal da je javnim napravam, ki jih ljudstvo potrebuje, naklonjen.

Kakor je videti, zapostavlja gospoda interes vsega prebivalstva za interes poedincev, kar more napraviti na vsakega poštenega človeka jako slab vtisk. Zelo dvomimo, da bi bila eksistenca zdravnika ogrožena vsled naprave javne lekarne, ker imajo gospodje zdravniki pač take dohodke, s katerimi se da izhajati tudi brez hišnih lekarnic.

O človekoljubju rudniške in druge gospode pač ni mogoče govoriti, ko na tak enklantanten način prezirajo in omalovažujejo primitivne potrebe ljudstva. Kadar je gospoda zdravljenja potrebna, tedaj ne gre v rudniško bolnišnico in si tudi tamkaj ne kupuje zdravil, temveč gre v sanatorije itd. S tem pa že tudi nam dokazuje, da naprave ki so namenjene zlasti za zdravstvo rudarjev, niso niti počenega groša vredne. Posebno gospoda rudniška zdravnik, izmed katerih se malokdaj oba nahajata doma, ker se do malega vedno eden izmed njih nahaja na dopustu, ne bi smela iz osebnih ozirrov nasprotovati stvari, ki bi prišla v prvi vrsti v prid izmučenim delavcem, ki jim ni dana prilika hoditi v sanatorije.

Zapisnik, ki smo ga že omenili, nam pa kaže, da nasprotuje javni lekarni posebno tudi ravnateljstvo rudnika. Nehote se je treba vprašati, kdo je dal ravnatelju Heinrichu pravico vlagati pri namestitvi v Gradcu protest proti ustanovitvi javne lekarne? V kolikor nam je znano, ga predstojništvo, brez katerega odobrenja nima v takih zadevah odločati, k temu koraku ni pooblastilo. Ampak gospod Heinrich je vedel, da stvar polagoma dozoreva, zato si je mislil, da mora predstojništvo, o katerem je vedel, da stoje njega delavski zastopniki na stališču javne lekarne, prehiteti s protestom, ker je vedel, da njihovega privoljenja za protest nikdar ne dobi. Če pa bo njegov protest kaj pomagal, bomo šele videli.

Izgovor ravnatelja, da bo v slučaju otvoritve javne lekarne, iz katere bo morala tudi bolniška blagajna bratovske skladnice za svoje člane zdravila jemati; morala bolniška blagajna za zdravila več plačevati, ne velja, kajti tudi v slučaju, ako bi se ustanovila obratna lekarna, bo moral biti nastavljen strokovnjak, v tem slučaju farmaceut, ki bi se ga moralo dostojno plačevati; zakotni prostori v rudniški bolnišnici tudi ne bi zadostovali. Treba bi bilo laboranta, ki

bi se moral tudi pošteno plačevati, če pa vpoštevamo, da samostojni lekarnar takemu velike-
mu odjemalcu kakor je bratovska skladnica do-
voli pri cenah za zdravila kakih 33 odstotkov
popusta, tedaj bi ne nastala v izdatkih bodisi
nobena ali pa tako mala diferenca, ki bi sploh
ne mogla priti v poštev. Zastonj tudi sedaj nihče
ne dela in ako pa ne bi rudniški zdravniki pri
svojih hišnih lekarnicah ničesar zaslužili, tedaj
bi se ne hotel s to stvarjo nihče pečati.

Da bi se oddajala rudarjem zdravila po
lastni nakupni ceni, enostavno ni res.

Nasprotovanja ravnateljevega javni lekarni
si ne moremo drugače tolmačiti kakor tako, da
ne privošči ostalemu prebivalstvu občine do-
broto javne lekarne ali pa se postavlja na sta-
lišče, da ne sme želja delavstva obveljati. Oboje
je absurdno ravno tako, kakor je absurdno, da
sedaj naročava lajik zdravila.

Postavljati se po robu humanitarnim napra-
vam ni plemenito, in čeprav bi utegnile povzro-
čiti nekaj več izdatkov, ki se pri bratovski
skladnici v Trbovljah dajo na drug način prav
lahko prihraniti, tako da ne bi imeli članj prav
nobene izgube.

Kaj naj porečemo gospodu Pleskoviču, ki
je na zadnji seji predstojništva dejal, da zahteva
po javni lekarni ni nič drugega kakor strankar-
ska zahteva. Uverjeni smo, da Pleskovič sam
ne verjame tega, kar je rekel, kajti če bi bilo
res, da bi verjel svoji trditvi, tedaj bi morali
g. Pleskoviča prav globoko obžalovati, da nima
toliko moči, da bi brzdal svojo strankarsko
strast in sovrašтво do socialnih demokratov de-
lavcev, brez katerih bi bila tudi njegova eksis-
tenca v Trbovljah nemogoča.

Zdi se nam pa, da da se je hotel Pleskovič
s tem izrekom ravnatelju nekoliko prikupiti,
ampak prilizovati se je gnusno!

Sicer pa odločno povemo, da trboveljsko
delavstvo v boju za lekarno ne bo preje miro-
valo, dokler je ne dobi!

Obrazložitve pred razsodiščem v Celju.

Dne 6. julija t. l. so se vršile obrazložitve pred
razsodiščem bratovske skladnice v Celju. Slu-
čajev je bilo pet, neki lesni delavec iz Mislinje
je tožil ondotno bratovsko skladnico, ker mu ni
hotela izplačati bolniških šihov, dobiti je imel
kakih 12 kron. Upravitelj ondotne bratovske
skladnice ni hotel dotičnemu delavcu izplačati
bolniških šihov, ker si je baje ta nakopal bole-
zen svojevoljno. Da to dokaže, je upravitelj pri-
peljal pet delavcev iz Mislinje za priče. Delavec
je tožbo izgubil, ampak zdi se nam, da bi bil
gospod ravnatelj žag in gozdov ter upravitelj
bratovske skladnice v Mislinjah bolj pametno
ukrenil, če bi delavcu teh 12 kron izplačal, na-
mesto da bi bil plačal na stroške bratovske
skladnice sebi in petim pričam vožnjo, zamujeni
zaslužek in odškodnino. Tako delavec, ki je bil
potreben, ni dobil nič, bratovska skladnica pa
je vseeno imela vsaj trikrat toliko stroškov, ka-
kor če bi mu bila dotičnih 12 kron izplačala.
Tako ravnanje je zlobna oslarija, no vsaj vidijo
delavci, da gospodje veliko denarja raje vržejo
skozi okno, preden bi dali delavcu malenkost.

Drugi slučaj. Neki rudar iz Hrastnika je to-
žil združeno bratovsko skladnico v Trbovljah
za pripoznanje provizije, zastopnika ni nobene-
ga, toženo bratovsko skladnico zastopa gospod
Pleskovič. Ker se je dotični rudar pred enim le-
tom zglasil za bolnega in ker se ves ta čas ni
nikjer javil, ga je rudniška uprava smatrala kot
iz dela izstopivšega, vsled česar je pravico do
provizije izgubil. Naravno, da je moral tožbo
izgubiti, pač pa mu mora bratovska skladnica
izplačati njegov rezervni delež. Organiziran ni
bil, v nasprotnem slučaju bi mu bila organiza-
cija svetovala, kako se je treba ravnati. Tako
se maščuje nezavednost nad rudarji.

Tretji slučaj. Nadpaznik Waldner, ki je bil
svoj čas vposlen pri trboveljski premogokopni
družbi, toži združeno bratovsko skladnico v
Trbovljah za pripoznanje provizije. Waldnerja,
ki se nahaja v Moravski Ostravi pri svoji ženi,
ki je šivilja in ima tamkaj trafiko, je zastopal
koncipijent dr. Benkoviča; Waldner sam ni
navzoč; toženo bratovsko skladnico zastopa
gospod Pleskovič.

Waldner je padel v jami z lestve, ko je
preiskaval neke cevi, dokazati se ne more, če
si je rano, ki jo je zadobil na glavi, iz katere je
malo krvavel, prizadejal pri padcu, ali pa mu
je padlo nekaj na glavo, ali pa če je rano dobil
s kladivom, ki ga je rabil na lestvi pri preisko-
vanju cevi. Po izpovedbi nekega rudarja kot pri-
če, ki ga je prvi našel čepeti na tleh, Waldner
v prvem hipu ni nič gotovega povedal o pridob-
ljeni rani, vsled česar je nastal sum, da si je
Waldner rano namenoma prizadejal. Potem ko
se prečita cela vrsta zdravniških izpričeval in
drugih dokumentov, je razsodišče po kratkem
posvetovanju tožbo zavrglo.

Četrti slučaj. Ivan Napotnik, bivši vpo-
kojeni rudar, toži spodnještajersko združeno
bratovsko skladnico, ker mu je ta, potem ko
mu je bila že sedem let provizijo izplačevala,
isto ustavila. Napotnika, ki je navzoč, zastopa
rudniški tajnik sodrug Tokan, bratovsko sklad-
nico pa predsednik iste, gospod ravnatelj Waldl.

Napotnika, ki je delal pri rudniku g. D. Lapa
v Velenjah, si je nakopal v jami reumatizem v
hrbtenici in ramah, obenem se mu je začelo tudi
spuščati na glavi, vsled česar je bil na podlagi
zdravniške preiskave dne 8. aprila 1891 vpoko-
jen. Dobival je mesečno K 23.32 provizije. Dne
4. maja 1911 je bil poklican k zopetni zdravniški
preiskavi, nakar mu je bratovska skladnica dne
15. junija 1911 provizijo popolnoma ustavila.
Ker pa je Napotnik prejel povabilo k preiskavi
še 24. maja 1911, se je zdravniška preiskava
vršila še 25. maja 1911. Pri tej preiskavi je
spoznal zdravnik dr. Lichteneger Napotnika za
delozmožnega, dasi ne za jamo. Napotniku so
nato odkazali delo na rampi; to delo pa je
opravljal samo poldrug dan, nakar je moral v
bolnišnico v Celje, kjer se je nahajal od 22. julija
do 13. septembra 1911. Napotnik je bil sicer iz
bolnišnice izpuščen, vendar pa ni bil tako da-
leč okrepcan, da bi bil mogel nastopiti takoj
delo. Ko pa je prišel po bolniške šihote, mu je v
pisarni blagajnik Cingler rekel, da ne dobi nič,
ker je sploh odpuščen.

Očividno se je nameraval izvršiti nečeden
manever, s katerim so se gospodje hoteli izne-
biti starega izmozganega delavca. Enako je bilo
tudi s petim slučajem. Franc Kovač, katerega
je tudi zastopal sodrug Tokan, je bil vposlen pri
rudniku v Velenjem, je tožil isto bratovsko
skladnico iz enakega vzroka. Prav tako kakor
so se hoteli iznebiti Napotnika, so to hoteli po-
izkusiti tudi pri Kovaču. Toda to pot se je go-
spodom račun prekrižal, po zagovoru sodruga
Tokana je razsodišče opravičenost tožbe pri-
znalo in je obsodilo spodnještajersko bratovsko
skladnico plačevati obema redno provizijo, ki
jima gre.

Za organizacijo!

Rudarska organizacija v Ljubnem na gore-
njem Štajerskem je izdala sledeči letak, ki ga je
razdelila v slovenskem in nemškem jeziku med
rudarje po Zgornjem Štajerskem. Ker pa je
vsebina letaka zelo poučna tudi za rudarje na-
ših krajev, zato ga objavljamo tudi mi Glasi
se:

Tovariši, rudarji!

Ako nam zadnje plačilno gibanje ni pri-
neslo zaželjenega uspeha v polni meri, smo
vendar dosegli uspeh, katerega se ne da pod-
cenjevati. Toda tega uspeha ne bi bilo, ako ne
bi organizacija bila to gibanje sprožila, vodila
in izpeljala. To mora vsak misleči rudar pripo-
znati, s tem je pa tudi dokazano, da je organi-
zacija potrebna.

Energičnemu boju, ki ga je organizacija
dolga leta vodila, je zahvaliti, da se mora v rud-
nikih vpeljati štirinajstdnevno izplačevanje pla-
če, štirinajstdnevno izplačevanje plače bodo
moralo rudniški gospodarji vpeljati najkasneje
do meseca oktobra tekočega leta, kar bo za ru-
darje gotovo velika ugodnost, ker bodo imeli
priložnost vsakih štirinajst dni svojo plačo kon-
trolirati.

Ne bo torej več tako kakor do sedaj, da
rudar večasih niti celi mesec ni vedel koliko za-
služi, posebno takrat kadar mu ni bil oddan
akord. To razmerje ki je gotovo rudarjem v
škodo, bo prenehalo. K temu pride še ta ugod-

nost, da bodo morali rudniški podjetniki dajati
obenem tudi brezplačno jamsko razsvetljavo, za
katero ne bodo smeli rudarjem od plače ničesar
odtegovati. Mi smo sicer zahtevali, naj bi se iz-
plačevala rudarjem plača vsak teden, kar so pa
nasprotniki rudarjev prepredili. V svojem sov-
raštvu do rudarjev so šli naši nasprotniki tako
daleč, da je poslanec Schoiswohl v državnem
zboru v njihovem imenu izjavil, da je za rudarje
mesečno izplačevanje plače najboljšje. Dejal je,
se s tem navajajo rudarji k štedljivosti, ako bi
dobivali plačo vsak teden, tedaj bi iz lahkomi-
selnosti vse zapili in in v kartah zaigrali. Iz tega
rudarji lahko izprevidijo, kako o njih sodijo nji-
hovi nasprotniki, lahko pa tudi spoznajo da se
ne nahajajo njihovi prijatelji nikjer drugod ka-
kor v organizaciji rudarjev in to je, »Unija ru-
darjev avstrijskih«.

Dosegli smo lepih uspehov, veliko pa še
preostaja, kar bo treba rudarjem izvojevati.
Vse kar je rudarjem treba, pa se bo dalo izvo-
jevati in doseči le tedaj, ako se rudarji pridruže
organizaciji.

Rudarji nujno potrebujejo zavarovanja
proti nezgodam, katero bi njim in njihovim dru-
žinam zagotavljalo primerno rento, in ne, kakor
je to bilo do sedaj, ako je rudar ponesrečil, da
v večini slučajih dobiva samo 16 K in 66 vin.,
kar je za življenje premalo, za smrt pa preveč.

Zahtevamo tudi pošten nedeljski počitek in
osemurni delovnik, v katerem mora biti zapo-
paden izhod in vhod v jamo ter pošteno jamsko
inšpekcijo.

Nadalje zahtevamo vpeljavo minimalne
plače, tako da vsak rudar naprej ve koliko da
se mu mora izplačati, kakor je to vpeljano na
Angleškem, za kar se imajo angleški rudarji za-
hvaliti edino le svoji dobro izpeljani strokovni
organizaciji.

Zahtevamo najmanjšo plačo 6 do 7 kron in
80 vinarjev za šihot, kajti kar je mogoče na An-
gleškem, je tudi mogoče pri nas vresničiti; vse
to je mogoče izvesti, ako bodo rudarji hoteli in
ako se pridruže svoji strokovni organizaciji.
Strokovna organizacija nudi svojim članom
tudi še druge ugodnosti in sicer:

Pravno varstvo.

Vsak član ima po pravilih (§ 15) pravico
zahtevati od Unije pravno varstvo in sicer v
tistih pravnih zadevah, ki se tičejo razporov
v obrtnih razmerah in v razmerah Unije.

Pravno varstvo se razteza na sledeče
točke:

- dajejo se pojasnila o vseh zavarovalnih
in delavskovarstvenih določbah v rudarski in-
dustriji, kakor: o rudarskem zakonu, o določ-
bah in ukazih za rudarsko policijo, o pravilih
bratovske skladnice, o postavitvah bratovske
skladnice, o bolniških in pokojninskih razme-
rah, o službenem redu, o koalicijski postavi, o
razporih zaradi plače, o delavski knjižici, o gr-
dem ravnanju podjetnikovem, kakor tudi o prav-
nih razporih zaradi organizacijskega in agita-
cijskega delovanja za Unijo;
- izgotove se tožbe in vloge;
- ako se Unija brani proti napadom bodisi
v moralnem ali v materijalnem oziru;
- v slučaju potrebe se priskrbi pravni pri-
jatelj.

Pomoč bolnikom.

V smislu pravil Unije, § 2, dovoljuje Unija
svojim članom fakultativno bolniško podporo.
Do bolniške podpore imaj v bolnični pravico le
člani prvega prispevnega razreda, če so pla-
čali najmanj 52 tedenskih prispevkov in niso
šest tednov zaostali v plačevanju prispevkov.
Podpora znaša 30 vinarjev na dan in traja 70
dni v letu, začne se z 8. in konča s 77. dnem bo-
lezni in ne sme prekoračiti v teku enega leta
zneska 21 kron.

Pogrebna blagajna.

1. Unija dovoli sorodnikom (ostalim) umr-
lega člana pogrebni prispevek. Za sorodnike
(ostale) umrlega člana veljajo predvsem žena,
otroci, starši, bratje in sestre, stari oče in stara
mati, seveda le tedaj, če je živel z vsemi temi
umrli član v skupnem družinskem življenju.

Pogrebna podpora se dovoli tedaj, če je bil
umrli 52 tednov član Unije in je tudi plačal za
ta čas vse prispevke. Začetek 52. tedna se mora

všteti v karenčni čas, kakor hitro je član prispevek plačal. Drugi karenčni časi se doženejo v ravno tistem redu.

Pogrebna podpora za članove sorodnike znaša, če je prispeval umrli član:

52 tednov vse prispevke, 50 K
156 » » » 60 »
260 » » » 70 »
520 » » » 85 »

Pri smrtnih poškodbah se spregleda karenčni čas za 52 plačanih prispevkov, tako da sei zplača ostalim ponesrečenega člana smrtna podpora v najmanjšem znesku 50 K.

2. Dalje dovoli Unija članu, ki je plačal 52 tedenskih prispevkov, ob smrti njegove žene — nezakonska žena je z zakonsko enakopravna — 30 K pogrebnega prispevka. Člani, ki so neoženjeni, žive z materjo v skupnem družinskem življenju in skrbe, če družina nima očeta, za družino, imajo ob smrti matere prav tako pravico do pogrebnega prispevka.

Podpora za brezposelne.

Po § 2, 1. odstavku pravil Unije se dovoli dalje časa brezposelnim članom Unije fakultativna podpora. Pravico do brezposelne podpore ima tisti brezposelni član, ki je plačal že 52 tedenskih prispevkov prvega razreda, ni na dolgu šest tednov s svojimi tedenskimi prispevki in je izvrševal predpise o zglaševanju.

Brezposelna podpora znaša za tistega člana, ki je prispeval

	dnevno	tedensko	najvišji znesek v letu K
52 tednov vse prispevke	1.30	9.10	72.80
156 » » »	1.40	9.80	78.40
260 » » »	1.50	10.50	84.00

Potna podpora.

Po 52 tedenskem članstvu znaša podpora na potovanju 1 krono na dan in se prične s prvim dnevom prijave izplačevati ter znaša najvišji skupni znesek potne podpore 72 K in 80 vin. tekom enega leta.

Podpora pri stavkah ter za slučaj izpora.

Podpora za stavkujoče se prične izplačevati z začetkom tretjega tedna, se izplačuje za naprej in znaša po 52 vplačanih tedenskih prispevkov:

- a) za oženjene člane: 8 K
- b) za samske člane: 6 K

Oženjeni člani dobe za vsakega otroka pod 14 leti 30 vinarjev več vsak teden.

Če žive samski člani s svojimi starši, ki so nezmožni za delo, z nedoraslimi brati in sestrami v skupnem družinskem življenju, tedaj dobe tisto podporo za stavkujoče, kakor oženjeni člani.

Vse to se dovoli članom za tedenski prispevek 40 vinarjev in 1 krono vpisnine.

Za člane drugega razreda znaša tedenski prispevek samo 20 vin., imajo pa le pravico do brezplačnega pravovarstva in strokovnega lista. Član drugega razreda postane lahko vsak, ki je izpolnil 16. leto starosai. 20 let stari člani, ki prestopajo iz drugega v prvi razred, vžvajo po preteku treh mesecev vse pravice prvega razreda, ako so bili že 52 tednov člani.

Iz zgoraj navedenega vsak tovariš pač lahko razvidi, koliko ugodnosti nudi organizacija vsakemu tovarišu, ki je njen član. Ona mu gre v vseh slučajih na roko in sicer ne samo, kar se tiče plače in drugih stvari, temveč tudi v slučaju brezposelnosti in boleznih mu gre na roko, da celo družine podpira.

Ako ena izmed družin organiziranih tovarišev izgubi svojega preživitelja, tedaj organizacija priskoči v največji bedi na pomoč in se izkaže v takem slučaju kot najboljša pomočnica.

Z ozirom na vse to in vpoštevanje vse okolščine, bi moral pač vsak tovariš sebe vprašati, če ni njegova dolžnost biti član take organizacije, ki mu gre v vsakem oziru na roko. Že kolegijalni čut velewa vsakemu, posebno ko vidi, kako rudniški kapital vse rudarje brez razlike narodnosti in brez razlike vere izkorišča, da tudi rudarji spadajo skupaj, ako hočejo doseči cilj, ki si ga je organizacija določila, določila v prid in korist rudarjev.

Kdor ima pošten namen, kdor čuti dolžnost

napram samemu sebi in dolžnost napram družinam rudarjev in napram potomstvu sploh, kdor ima pošteno voljo, ta postani vsak član »Unije avstrijskih rudarjev« tedaj se tudi rudarski pozdrav, ki se glasi »dobro srečo« v resnici izpremeni v srečo.

Torej na delo za organizacijo!

KARL KAUTSKY:

Delavska stranka in socializem.

Socialisti nikakor niso že od vsega početka spoznali vloge, ki jo ima igrati bojujoči se proletarijat v socialističnem gibanju. Seveda je niso mogli spoznati, dokler ni bilo bojujočega se proletariata. Socializem pa je starejši od razrednega boja proletariata. Socializem je toliko star kakor nastop proletariata kot pojava velikih množic. Proletarijat v tej obliki pa je obstojal dolgo časa, ne da bi pokazal samostojno življenje. Prva in tedaj edina korenina socializma je bilo sočutje, ki so ga občutili filantropi višjih razredov z ubožci in bednimi. Socialisti so bili najdrznejši in najdalekovidnejši teh človekoljubov, bili so tisti, ki so najjasneje spoznali korenine proletariata v zasebni lastnini proizvodjalnih sredstev in ki se niso bali izvajati najskrajnejših posledic iz tega spoznanja. Socializem je bil najznačajnejši, najglobokejši in največji izraz meščanske filantropije. Tedaj ni bilo nobenega razrednega interesa, ki bi ga bili socialisti pozvali na boj za svoje cilje; obračati so se mogli le na navdušenje in sočutje idealistov v višjih razredih; te so skušali pridobiti po eni poti z zapeljivimi orisi socialistične skupnosti, po drugi poti pa z živimi opisi sodobne bede. Ne z bojem, ampak z mirno besedo naj bi se bogatini in mogočniki pregovorili, da bi dali sredstva za temeljito omiljenje gorja, za ustanovitev idealne družbe. Kakor znano, so socialisti te dobe zaman čakali na milijonarje in kneze, katerih velikodušnost naj bi odrešila človeštvo.

V prvih početkih 19. stoletja je pričel razodevati proletarijat znamenja samostojnega življenja. V tridesetih letih že opazimo na Francoskem in zlasti na Angleškem krepko delavsko gibanje.

Toda socialisti so mu stali brez razumevanja nasproti. Niso smatrali za možno, da utegnejo ubogi, nevedni, sirovi proletarci kdaj dospeti do tiste moralne višine in družabne moči, ki sta potrebni za izvedbo socialističnih teženj. Toda do delavskega gibanja niso gojili samo nezaupanja. Delavsko gibanje jim je bilo neprijetno že iz tega razloga, ker jim je pretilo odvzeti važen dokaz. Zakaj meščanski socialisti so mogli le tedaj upati, da bo občutni buržvazijec izprevidel potrebo socializma, če se jim posreči dokaz, da je to sredstvo edino, ki more bedo vsaj nekoliko ublažiti, da je vsak poskus oblažitve bede, povzdige neposedujočih v moderni družbi brezuspešen, in da je proletarcem nemožno dvigniti se iz lastne moči. Delavsko gibanje pa je pognalo iz predpogov, ki so bili v nasprotju s tem naziranjem. Temu se je pridružila še druga okolnost. Razredni boj med proletariatom in buržvazijo je seveda razsrdil zadnjo proti dvigajočim se proletarcem. V očeh meščanstva so se spremenili proletarci iz obžalovanja vrednih nesrečnikov, ki se jim mora pomagati, v ničvredno svojat, ki se mora pobiti in potlačiti. Glavna korenina socializma v meščanskih krogih, sočutje z ubogimi in bednimi, se je pričela sušiti. Socialistični nauki sami se niso preplašeni buržvaziji nič več zdeli nedolžna igrača, ampak skrajno nevarno orožje, ki utegne priti množici v roke in s tem povzročiti neizrecno zlo. Skratka, čem močnejše je naraščalo delavsko gibanje, tem težja je bila socialistična propaganda v gospodujočih razredih, tem sovražnejše so nastopali ti proti socializmu.

Dokler so bili socialisti mnenja, da morejo priti sredstva za dosego socialističnih ciljev samo iz zgornjih razredov, so morali biti do delavskega gibanja ne le nezaupni, ampak pogosto celo odločno sovražni in morali

so se nagibati k mnenju, da nič ne škodi bolj stvari socializma, kakor razredni boj.

Odklanjajoče stališče meščanskih socialistov napram delavskemu gibanju seveda ni ostalo brez vpliva na stališče delavskega gibanja do socializma. Če ni dobil dvigajoči se del proletariata v svojih bojih pri teh socialistih ne le nobene zaslombe, ampak preje odpor, če je bila nevarnost, da mu njih nauki vzamejo pogum namesto, da bi ga podžigali, potem se je moralo v proletariatu le prelahko vgnezditi nezaupanje in nenaklonjenost do skupnosti socialističnih nauk, in ne samo proti njih porabi za boje sedanosti. To sta pospeševali brezmiselnost in neizobraženost, ki sta vladali v množicah tudi bojujočih se proletarcev v začetku delavskega gibanja. Tesnoba njih obzorja jim je otežkočila pojmovanje končnih ciljev socializma, prav tako še niso imeli razsodne in jasne zavesti družabnega stališča in nalog njih razreda; občutili so samo moten razredni nagón, ki jih je učil, da so bili nezaupni do vsega, kar je prihajalo iz buržvazije, torej tudi do tedanjega socializma in do meščanske filantropije sploh.

V marsikaterih delavskih plasteh, zlasti na Angleškem, je pognalo tedaj nezaupanje do socializma globoke korenine. Posledicam tega nezaupanja je deloma — poleg mnogih drugih razlogov — pripisati, zakaj je bila Angleška do zadnjih dveh desetletij prejšnjega stoletja skoro popolnoma nedostopna socialističnim težnjam, čeprav zavzema novejši socializem do delavskega gibanja povsem drugo stališče kakor meščanski utopisti.

Čeprav pa je časi zazijal med bojujočim se proletariatom in socializmom še tako velik prepad, vendar se socializem tako zelo vjema s potrebami globlje mislečega proletarca, da so se mu celo tam, kjer so zavzele množice sovražno stališče do socializma, rade pridružile najboljše glave delavskega razreda, v kolikor so imele priložnost seznaniti se z njegovimi nauki. In ti proletarci so naziranja meščanskih socialistov važno predrugačili. Njim se ni bilo treba kakor meščanskim socialistom ozirati na buržvazijo, ki so jo sovražili in se proti njej srdito bojevali; mirni socializem meščanskih utopistov, ki je hotel roditi odrešenje človeštva s pomočjo najboljših elementov zgornjih razredov, se je spremenil pri delavcih v nasilen, revolucionaren socializem ki ga naj izvedejo proletarske pesti.

(Konec.)

Zapisnik

seje predstojništva združene bratovske skladnice, ki je bila dne 19. julija 1912 v ravnateljstveni pisarni v Trbovljah.

Dnevni red:

Zadeva lekarne.

Predsednik poroča, da se ima v Trbovljah otvoriti javna lekarna, kar bi imelo za posledico, da bi potem morala bolniška blagajna bratovske skladnice plačevati za zdravila lekarniške cene, medtem ko se oddajajo sedaj zdravila po lastni ceni, in ker bi na ta način bolniška blagajna trpela veliko škodo, je vložil proti otvoritvi javne lekarne protest na c. kr. namestništvo v Gradcu. Predsednik je z vložitvijo protesta proti javni lekarni obenem prosil za dovoljenje za ustanovitev obratne (rudniške) lekarne. Se enkrat opozarja predstojništvo, da bi v slučaju otvoritve javne lekarne bolniški blagajni narasli precejšnji stroški, vsled katerih bi se prispevki za bolniško blagajno morali povišati. Po njegovem mnenju je v interesu delavcev samih, ako se prosi za obratno lekarno.

Član predstojništva gospod Florentin Kronthaler predlaga, naj predstojništvo korake, ki jih je storil v tej zadevi predsednik, odobri. Za ta predlog glasujejo samo zastopniki rudnika, vsi delavski zastopniki glasujejo proti njemu, in je Kronthalerjev predlog propadel.

Ker pa ta sklep nasprotuje interesom bratovske skladnice, ga predsednik razveljavi.

Nato se je seja zaključila in zapisnik podpisal.

Pleskovič, zapisnikar. Heinrich, predsednik. Flor. Kronthaler, Florjan Majdič, Avgust Tratnik, Boško Alojzij Josip Zupan, Mlakar Martni, Franc Mastnalk, Anton Mozetič Kozlova Martin in Grodlar P.

Član prebostojništva gospod Ivan Uripežer m nočepodpisati, s naknevo klepom nissančkr s eodstdpirstr ainj,ka d i ,lnj,

Dopisi.

Trbovlje.

— Zopet „Komis-Aufseher“ Olfacius. S komisnim paznikom Olfaciusom se je naše časopisje zaradi svoje pazniške ponosnosti že večkrat bavilo in opetovano so se opozorile kompetentne osebe na njegovo robotost, ker ta mož se obnaša proti delavstvu kakor divjak. Ni dovolj, da kaznuje rudarje za vsako najšibode še tako malenkost, jih v čakalnici zmerja za lenuhe, sramotneže, jim še preti, da jih bo že še naučil z večjo kaznijo. V čakalnici naznanja delavcem kazni s takim ponosom, kakor da bi on imel nadvlado nad vsem delavstvom in se potem na najostudnejši način norčuje. Zadnjič je šel neki rudar po smodnik iz jame, srečal ga je „Komis-Aufseher“ in ga vprašal če je oddal kontrolno znamko. Ker tisti, kojemu se ima oddati kontrolna znamka, ravno ni bil navzoč je dejal: „Jaz sem dalje časa čakal, da bi znamko oddal, a onega še ni, in meni se mudi, kimam iti po smodnik“. Na ta ugovor je postal „gospod paznik“ kakor strupen gad nad delavca in mu končno diktiral kazni z vso prešernostjo. Ker poznajo rudarji v celem revirju podlost „gospoda paznika“, je bilo temu staremu delavcu premalo, da bi se z njim prepiral in je svoje delo nadaljeval. Ko je bil Olfacius še kot rudar, ga nihče ni hotel za tovariša, ker mož sploh ni bil za nobeno rabo in je vedno lenobaril, sam pa sedaj zmerja in kaznuje pridne delavce. Tako postopati z delavci je zmožen le človek ki postane kot malovreden delavec komisni paznik.

Velenje.

— Organizacija — edino orožje proti podjetniškim krivlcem. V tukajšnjem rudniku nastajajo polagoma naravnost azijske razmere, pazniki nad delavci kriče in razsajajo, da zgleda v rudniku kakor v kakem zverinjaku. Gospodje pazniki si najbrže krato čas z nepotrebnim šikaniranjem delavcev, ker jih je toliko, da drug drugemu napoto delajo in si vsak izmed njih prizadeva, da si pridobi odlikovanje nad drugimi s priganjanjem delavcev.

Skušajo prekašati drug drugega v huronskem vpitju, da vsaj na zunaj izgleda tako, kakor da bi imeli bogve kaj opravka in pa da ne bi izgledali tako, kakor da bi kradli bogu čas, ljudem pa denar. Da se vsa ta surovaštva uganjajo z vednostjo ravnatelja, je samoposebi razumljivo, kajti tudi ravnatelj velenjskega rudnika je že sam pokazal, kakšno ljubezen goji do delavcev, ki v rudniku robotajo. Najbrže se je gospod ravnatelj v zadnjem času bal, da ne bodo rudarji od itak beraškega zaslužka predebeli postali, zato je šel in jim je pri vsakem voziču po 5 vin, od plače odtrgal, tudi sicer je izdal ukaz, da se mora plača rudarjev urediti tako, da ne bo zaslužek posameznika več kakor tri krone na dan. Sicer pa je pretežna večina v rudniku v postenih delavcev itak zaslužila vedno manj kakor tri krone, tistim pa ki so bili tako srečni, da so zaslužili dnevno več kakor tri krone, tem se bo to kar presega tri krone odvzelo. Določati, da ne sme nihče več na dan zaslužiti kakor tri krone, je v sedanjih časih milo rečeno brezobzirnost prve vrste.

Če bo s tem rudniški posestniki gospe Lapovi kaj pomagano, pa je drugo vprašanje, ker je naravno, da se s takimi ukrepi jemlje delavcem veselje do dela in konec koncov je ta, da bo itak pasivni rudnik pri plačah, ob katerih se ni mogoče delavcem pošteno preživljati, še bolj pasiven. Mogoče pa je tudi, da ravnatelj čuti, da bo v najkrajšem času prevzel velenjski rudnik novi gospodar, kateremu hoče že sedaj pokazati, kako je treba z delavci postopati.

Oglejmo tega ravnatelja še nekoliko bliže! Opazili bomo, da se poslužuje „trikov“, ki so vse drugo kakor pa pošteni. Dne 1. julija t. l. je odpovedal petnajstim rudarjem delo, ko je prišel čas in bi bili morali dotični delavci na podlagi odpovedi delo zapustiti, tedaj jim je ravnatelj milostno izjavil, da jih pusti delati dalje, ako — bodo delali ceneje kakor doselej. Tako skrito izsiljevanje od delavcev je pač skrajna inamija, katere bi se vsak pošten človek sramoval.

Da so rudarji na teh razmerah v največji meri tudi sami veliko krivi, ni potreba dokazovati še posebej. Sedaj ko morajo delati kakor črna živina na pol zastonj in molčati vpričo vseh krivic, ki se jim prizadevajo, molčati kakor grob, sedaj se šele povprašujejo, kaj je treba napraviti, da se njihovo pasje životarenje omili. Kolikokrat smo vam tovariši že povedali, da pristopite k strokovni organizaciji, da družega izhoda ni, kakor združiti se v obrambo svojih koristi! In kolikokrat smo slišali od posameznika „kaj bom plačeval v organizacijo, jaz ne bom šel nikamor, ker imam kajžo“, s čemer je sam pripoznal, da ne pozna in se ne zaveda šibkega položaja, v katerem se sam s svojo družino in s „kajžo“ vred nahaja.

Ker pa tega položaja rudar ni poznal, včasih pa tudi poznati ni hotel, ga je pa poznal nekdo drugi, namreč njegov gospodar. Ta poznavajoč položaj svojih delavcev, je tem nastavljal nož na

prsi rekoč, ako hočeš delati za tisto plačo, ki ti jo dam jaz in pod tistimi pogoji, kakor jaz hočem, tedaj delaj, ako pa ne, tedaj krepaj z vsem kar imaš, ali pa poberi vse, kar imaš in pojdi, kamor ti je drago. Vsled malomarnosti so postali žrtev brezsrdnega izkoriščevalca, ki jih ima priklenjene kakor psa pri uti, kateremu ako ne moiči, ne da jesti. Oni pa, ki so se vedno spotali nad prispevki ki bi jih morali plačevati v strokovno organizacijo rudarjev, naj se primejo za nos in naj se vprašajo, kaj bi bilo boljše: plačevati teh par vinarjev v organizacijo, s katero se marsikaj da doseči, ali delati za vedno manjšo plačo in pustiti si dopasti ravnanje, ki ni za delavca dostojno? Povemo še enkrat, ako hočejo naši velenjski tovariši ostreši se suženjskih spon, v katere so se dali vjeti, tedaj naj pristopijo k rudarski uniji, potem se bo dalo govoriti dalje.

Leše.

— Izjalo tiena priliznjenost. Svoječasno smo poročali, da je Ratka, nadpaznik v tukajšnjem rudniku dne 31. marca t. l. vzel iz rudniškega skladišča za strelivo 12 kosov patronov dinamita, s katerimi je na predvečer ravnateljevega godu v bližini njegovega stanovanja v Prevaljah ravnatelju na čast streljal. Ker pa je tako ravnanje s streljivom prepovedano tudi za vsegamo-gočnega gospoda Ratka, ga je za ta junaški čin okrajno sodišče v Bleiburgu dne 22. junija 1912 radi prestopka po § 2, zakona z dne 25. maja 1885 državnega zakona šte. 134 obsodilo na 30 kron globe, v slučaju neizterljivosti na tri dni zapora. Pripominjamo še, da je Ratka vsled svojega aroganega nastopanja pri rudarjih splošno nepriljubljen. Kot zvesti sluga svojega gospodarja se je hotel ravnatelju prilizniti, kar pa se mu za enkrat ni izplačalo.

Zillingdorf pri Dunaju.

— Rudarska stavka. Stavka rudarjev v tukajšnjem rudniku, ki je last mestne občine dunajske, se v celem obsegu nadaljuje kakor se je bila začela. Brutalni nastop klerikalnih mogotcev v mestni upravi napram organiziranim rudarjem povzroča mestu ogromno škodo. Delavci so se določili vstrajati v stavki toliko časa, dokler gospodje ne prekličejo sramotno prepoved, da ne smejo biti rudarji člani svoje strokovne organizacije in dokler ne bodo uredili plače tako, da bo mogoče delavcem izhajati. Do sedaj so zaslužili 2 kroni 40 vin, do 2 kroni 80 vin, in tega škandala se ni klerikalna večina uprave mesta Dunaja prav nič sramovala, posamezni klerikalni svetniki te večine so postali na občinske stroške bogataši. Naj se posebno nobeden slovenskih rudarjev ne da speljati na led, da bi šel delat sem, kjer bi ga čakalo le stradanje!

Razne vesti.

Spomenik kitajski revoluciji. Kitajci postavijo v spomin revolucije spomenik, ki ne bo spominjal njihovih potomcev le na oni veliki dogodek osvobojenja, ampak ki bo obenem kazal, kako so Kitajci praktični. Še nobenega dela človeških rok niso Kitajci tako občudovali, nego mogočni železniški most, ki je zgrajen čez reko Hvangho. Ko je šel Juanšikaj proti Vučangu in je bilo treba zapreti pot proti jugu, se je marsikdo bal, da bode general Li razstrelil most. A niti Juanšikaj, niti Li, nista mislila na to, da bi podrla delo, ki so ga občudovali Kitajci kot svetovni čudež. Spomenik revolucije most med Hanjangom in Vučangom. Most bo služil pešcem, vozovom in železnici. Širok bo 24 metrov in bo imel osem oddelkov. Dva sta namenjena za železnico, dva za električne vozove, dva za navadne vozove in dva za pešce. Most se bo vzdigoval 40 metrov nad Jangtzejem, tako da bo mogla tudi najvišja ladja pluti pod njim. Most bo oprt na obeh straneh na vrhova, okolo katerih je bilo v času revolucije več odločilnih bitk. Med obema hriboma je reka široka 1 kilometer, torej bo most še nekoliko daljši. Most, zgrajen na kraju krvavih bitk, je spomin revolucije, kot železniški most je znamenje nove dobe in ker veže bregova Jangtzeja, je simbol zedinjenja južne in severne Kitajske.

r Osemurni delavnik pri javnih delih v Ameriki. Poslanska zbornica je sklenila zakon, po katerem mora vsaka pri oddaji državnega dela sklenjena pogodba obsegati točko, da ne sme noben rokodellec ter noben delavec sploh delati na dan več kakor osem ur. Zakon je tudi senat odobril.

* Rodbinska žaloigra. Iz Draždan poročajo: 35 letna vdova Klara Pirl je imela v našem gostilno. V pondeljek so našli njo in njene hčeri, v starosti šestih in osmih let, mrtvi. Zadušile so se s plinom Samomor vseh treh je bil že pred časom dogovorjen. Vzrok so slabe gnotne razmere. Mož Pirlove je pred enim letom tudi izvršil samomor.

* Generalov sin. Porotno sodišče okraja Nord je obsodilo v torek mornarja Klavdija Sau-

resa na petletno ječo, njegovega sokrivca pa v dveletno ječo. Klavdij Saures je sin šefa generalnega štaba pariške garnizije; služil je kot navaden mornar v francoski mornarici in je bil znan zaradi svojega protimilitarističnega in anarhističnega naziranja. Že pred sedanjo obsodbo je zagrešil več zločinov. Umoril je nekoč svojega tovariša in bil zaraditega obsojen v Toulonu na triletno ječo in zaradi težke insubordinacije v poldrugoletno ječo. Ko ga je pri zadnji obravnavi vprašal predsednik po očetu, je odgovoril Saures: »O, on izvršuje žalostno rokodelstvo in sramujem se zanj, on je general.«

Občno konsumno društvo v Zagorju

prodaja specerijsko in manufakturno blago po najnižjih tržnih cenah, daje koncem vsacega leta še dividende članom, član lahko postane vsak. Vstopnina 2 kroni, delež 40 kron, ki se ga lahko plača po obrokih.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastrniku

priporoča

svojo bogato zalogo specerijskega in manufakturnega blaga, kakor tudi čevlje za otroke in odrasle.

Vse po jako nizki ceni.

Delavci! Dolžnost Vaša je, da podpirate svoje podjetje. Član lahko postane vsak.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

POZOR SODRUGI!

Slovenski rudar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje, za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in streljenje delavskega ljudstva, naj naroči strankino glasilo

„ZARJA“

ki izhaja vsak dan ob pol enajsti uri dopolne in stane naročnina

celoletna K 21:60
polletna „ 10:80
četrtletna „ 5:40
mesečna „ 1:80
za inozemstvo celoletno „ 36:—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej. Posamezne številke po 8 vln. v administraciji in in tobakarnah.

Vsak zaveden rudar bi moral biti naročen na „ZARJO“.

Naslov: Upravništvo „ZARJE“ v Ljubljani.